

mista. Kaupunginhallitus katsoi, että aloitteentekijäin toivomusta oli suurin piirtein noudatettu, eikä mikään sitäpaitsi estänyt sairaaloiden henkilökuntaa oma-aloitteisesti perustamasta asunto-osakeyhtiötä ja hakemasta yritykselle Arava-lainaa sekä kaupungin varoista myönnettävää asuntorakennuslainaa, jolloin asuntotuotantokomiteaa voitiin käyttää apuna yritystä toteutettaessa. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi (21. 12. 1 121 §, ks. v:n 1954 kert. I osan s. 45).

Vanhusten asuntolat. Vt Modeenin ym. aloite vanhusten asuntolain sisällyttämisestä asuntotuotantokomitean ohjelmaan päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (7. 9. 762 §).

10. Yleisiä töitä koskevat asiat

Rakennusvirasto. Yleisten töiden lautakunta oli esittänyt, että talorakennusosaston toiminnan tehostamiseksi ja rationalisoimiseksi mm. siten, että rakennuskohteiden piirustukset saataisiin riittävän ajoissa ja kyllin pitkälle tutkittuna valmiiksi ennen rakennustöihin ryhtymistä, olisi pätevän suunnittelutyövoiman lisääminen tarpeellista. Kaupunginhallitus puolestaan piti tärkeänä saada talorakennusosastolle lisää arkkitehteja niin paljon, että ainakin kansakoulujen piirustukset voitaisiin laatia kaupungin omaa arkkitehtityövoimaa käyttäen. Kaupunginvaltuusto päätti perustaa 1. 8. lukien kaksi uutta 30. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvaa arkkitehdin virkaa, kaksi uutta 28. palkkaluokkaan kuuluvaa arkkitehdin virkaa ja yhden uuden 30. palkkaluokkaan kuuluvan rakennusinsinöörin viran. Mainittujen viranhaltijain palkkauksen suorittamista varten kertomusvuonna myönnettiin ao. määrärahoista 1 787 100 mk. Vielä kaupunginvaltuusto päätti, että em. 30. palkkaluokan rakennusinsinöörin virkaan valitulle diplomi-insinööri K. A. Saariolle saatiin maksaa henkilökohtaisena palkanlisänä heti hänen virkaan astuttuaan ennakkollisesti kolme ikälisää (8. 6. 541 §. 2. 11. 933 §).

Rakennusviraston talorakennusosastolle ja katurakennusosastolle päätettiin perustaa kumpaankin 1. 8. lukien yksi 23. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluva osastosihteerin virka, joiden virkojen pätevyysvaatimuksena on tuomarinvirkaa varten vaadittava lainopillinen loppututkinto. Mainittujen osastosihteerien tehtävänä tulisi olemaan laatia kirjelmiä ja lausuntoja, suorittaa tutkimuksia, seurata ao. alojen lainsäädäntöä, jossa teknillisen asiantutkimuksen lisäksi tarvittaisiin myös lainopillista tulkintaa, hoitaa virkasäännön ja työehtosopimusten ym. kunnallisten säännösten piiriin kuuluvia asioita, urakkasopimusten lainopillisen puolen valmistelua sekä muita esiintyviä hallinnollista ja lainopillista laatua olevia kysymyksiä. Lisäksi tulisi osastosihteerien avustaa rakennusviraston asiamiestä ja hoitaa asiamiehen virkaa tämän ollessa lomalla tai muuten estyneenä (22. 6. 598 §).

Edelleen päätettiin talorakennusosastolle perustaa 1. 4. lukien 14. palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan kuuluva kirjanpitäjän virka sekä 1. 1. 1956 lukien kaksi 24. palkkaluokkaan kuuluvaa rakennusmestarin virkaa ja kaksi 20. palkkaluokkaan ja V kielitaitoluokkaan kuuluvaa suunnitteluteknikon virkaa (23. 2. 182 §, 16. 11. 1 000 §, 5. 10. 833 §).

Rakennusvirastolle kuuluvat yleishankinnat, ks. s. 4, 119

Määrärahat. Yleisten töiden lautakunta oli ilmoittanut talorakennusosaston eräiden töiden valmistuvan v:n 1955—1956 vaihteessa, jolloin osastolla vapautuisi n. 270 työntekijää. Jotta välttyttäisiin talorakennusosaston palveluksessa olevien ainakin pitkäaikaisien palvelussuhteiden omaavien työntekijäin irtisanomisesta, olisi osaston saatava jo kertomusvuoden puolella aloittaa eräitä töitä, joiden määrärahat otettaisiin v:n 1956 talousarvioon. Kaupunginhallitus oli asian kiireellisyyden vuoksi oikeuttanut lautakunnan aloittamaan vielä kertomusvuoden aikana Töölön kansakoulun korjaus- ja lisärakennustyöt sekä Käpylän ruotsinkielisen kansakoulun lousinta- ja maastotyöt. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä kaupunginhallituksen em. päätöksen ja oikeuttaa yleisten töiden lautakunnan käyttämään niihin v:n 1954 talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan kuuluvia siirtomäärärahoja Uudet kansakoulurakennukset seuraavasti: 1) Töölön kansakoulun korjaus- ja lisärakennustyöt, enintään 5 milj. mk ja 2) Käpylän ruotsinkielisen kansakoulun lousinta- ja maastotyöt, enintään 3 milj. mk (21. 12. 1 134 §).

Työmaakonttorin ym. sijoittaminen korttelissa n:o 303 oleviin rakennuksiin, ks. s. 47.

Rakennusohjelma v:ksi 1956—1958. Saadakseen selville kaupungin lähivuosien rakennustarpeen oli kaupunginvaltuusto v. 1952 kehottanut kaupunginhallitusta suorittama-

maan kaupungin keskeneräisten ja rakentamatta olevien rakennusyritysten inventoimisen sekä laatimaan kaupungille rakennusohjelman kolmeksi vuodeksi siten, että ohjelma joka toinen vuosi täydennettynä jatkuisi edelleen 3-vuotiskauden. Ohjelman perusteella oli harkittava millaisiin rakennustarkoituksiin talousarvioon vuosittain voitaisiin merkitä tarpeelliset määrärahat. Kun v:ksi 1953—1955 laadittu rakennusohjelma ei ollut sitä kaupunginvaltuustossa käsiteltäessä tyydyttänyt eräitä valtuutettuja eikä ollut sellainen kuin kaupunginvaltuuston em. päätöksessä oli tarkoitettu, oli kaupunginhallitus kehottanut lauta- ja johtokuntia sekä virastoja ja laitoksia kiireellisesti suorittamaan oman toimialansa keskeneräisten ja rakentamatta olevien rakennusyritysten inventoimisen v:n 1955—1956 tarvetta silmällä pitäen sekä laatimaan tarkistetun ehdotuksen mainittujen vuosien rakennusohjelmaksi erikseen kummankin vuoden osalta ottamalla huomioon ehdotukset v:n 1954 talousarvioksi. Lauta- ja johtokuntien ehdotusten perusteella kaupunginhallitus oli laatinut tarkistetun sijoitusohjelman v:ksi 1955—1956. Tilastotoimisto oli suorittamansa tutkimuksen perusteella laatinut väestön kehitystä ym. koskevan ennusteen verotuspohjan sekä tulojen ja menojen kehityksestä v:n 1956—1958 aikana. Merkittiin tiedoksi, että kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt kaupunginhallituksen ehdotuksen v:n 1956—1958 rakennusohjelmaksi mietinnön n:o 17 liitteen n:o 1 mukaisesti (16. 11. 1 019 §, khn mtö n:o 17, ks. v:n 1952 kert. I osaa).

Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten osittelu. Kaupunginvaltuusto käsitteli v. 1952 kadun ja viemärien rakennuskustannusten jakamista. Mainitun päätöksen sekä asemakaavalain 39 ja 40 §:n perusteella oli rakennusviraston katurakennusosasto laatinut seuraavasti perustellut ehdotukset Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten jakamisesta. Kustannusten arviointi ja jakaminen oli suoritettu alueittain. Aluejako oli pyritty suorittamaan siten, että saman alueen kadut tulisivat suunnilleen samaan aikaan rakennetuksi, koska kaupungilla ei ollut mahdollisuuksia periä kustannuksia tontinomistajilta ennen kuin alueen kaikki kadut oli rakennettu ja niiden todelliset kustannukset tiedossa. Asemakaavalain mukaan tulee kustannusten perimisen nimittäin tapahtua todellisten kustannusten mukaisesti. Jotta kustannukset eri alueilla eivät tulisi kovin erisuuruisiksi, oli Lauttasaari jaettu kuuteen eri alueeseen, vaikka kaupungille olisi ollut edullista jakaa se mahdollisimman moneen eri alueeseen. Aluejaon jälkeen oli katujen rakentamiskustannusten arviointi suoritettu kaupunginhallituksen vahvistamien katu-profiilien pohjalla. Kunkin kadun kokonaiskustannusarvion jälkeen oli laskettu kaupungin kustannettavaksi tulevat osuudet 1) 1 m:n ylittävästä pengerrys- ja leikkaustyöstä, 2) kadun rakentamisesta 18 m leveämmäksi, 3) sekä kustannukset, jotka aiheutuvat siitä, että katu joko toiselta tai molemmilta sivuiltaan rajoittuu puistoon tai muuhun yleiseen alueeseen. Tontinomistajille tulevien kustannusten jaosta eri tonteilla oli laadittu jakoluettelo. Kustannuksiin oli ennen jakoa lisätty yleiskustannuksia 16 %, jonka määrän rakennusvirasto lisää laskuttaessaan kaupungin muita laitoksia tekemistään töistä. Jakoperusteena kustannuksia eri tonteille jaettaessa oli käytetty niille sallittua suurinta rakentamisoikeutta, maksimipinta-alaa. Viemärien rakentamiskustannuksia arvioitaessa oli käytetty samaa aluejakoa kuin katukustannuksia laskettaessa. Viemärikustannusten jakaminen oli kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti suoritettu sen viemäriverisimäärän perusteella, joka tulee kummallekin asianomaiselle kuuluvilta alueilta sekä ottamalla huomioon erikseen sade- ja likavedet. Täten tulevat siis likavesijohdot kokonaisuudessaan tontinomistajien kustannettaviksi. Sadevesijohto- ja pintavesiojakustannukset oli jaettu kaduilta ja yleisiltä paikoilta sekä tonteilta lavuvien pintavesimäärien mukaisessa suhteessa. Mikäli samaan pumpulaitokseen tuli likavesiä useammalta alueelta, oli laitoksen kustannukset jaettu eri alueiden kesken niiden asukasmäärien mukaisessa suhteessa. Yleisten töiden lautakunnan ehdotuksista oli pyydetty kiinteistölautakunnan lausunto, joka kuitenkin ennen lausunnon antamista halusi selvityksen siitä, voitaisiinko Lauttasaari jakaa alueisiin toisin kuin yleisten töiden lautakunta oli ehdottanut, jotta kustannukset jakautuisivat tasaisemmin, koska laadittujen ehdotusten mukaan omakotitonteille tulisi kerrosalan neliometriä kohti suuremmat kustannukset kuin erälle kerrostalo-alueille. Kalleimmalla alueella oli nimittäin pääasiassa omakotitontteja. Yleisten töiden lautakunta oli kiinteistölautakunnan huomautusten johdosta ilmoittanut, että syynä siihen, että korvasuuremäärät neliometriä kohti eri asuntoalueilla vaihtelevat huomattavasti, johtui osittain siitä, että eräillä alueilla oli jo ennen asemakaavan vahvistamista suoritettu kadun tasaustöitä ja rakennettu viemäreitä, joihin kiinnitettyjä varoja ei osittelussa enää voitu

ottaa huomioon. Näistä töistä olivat tonttien omistajat jo suorittaneet kustannukset tonttien hinnan yhteydessä. Esikaupunkineuvottelukunta oli esittänyt, että Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten osittelussa ehdotetut alueet II ja III yhdistettäisiin ja näin saadun alueen katujen ja viemärien rakennuskustannukset jaettaisiin sen maanomistajien kesken, jolloin asuntoalueiden ja varsinkin omakotialueiden mainitut kustannukset saataisiin alenemaan. Lauttasaaren eräät tontinomistajat olivat jättäneet muistutuskirjelmänsä, joissa esitettiin mm., että koko saari olisi käsiteltävä yhtenä piirinä, koska siten tasotettaisiin korvauksissa ilmenevät kohtuuttomat eroavaisuudet. Työt ehdotettiin suoritettavaksi kortteli korttelilta, jolloin korvaukset perittäisiin katuosuuksien käyttöön luovutuksen jälkeen koko Lauttasaarta varten laaditun kokonaiskustannusarvion keskimääräisen hinnan mukaan. Edelleen oli ehdotettu, että jakoperusteeksi otettaisiin se kerrosala, joka todella oli jo rakennettu, eikä suurinta rakentamisoikeutta, joita tavallinen aseveli- tai omakotitontin omistaja ei kaikissa tapauksissa voinut toteuttaakaan. Kaupungin tulisi maksaa tästä johtuva ero, joka perittäisiin takaisin, kun rakennusta laajennettaisiin. Kustannusten jaottelussa ehdotettiin rakennusoikeuden lisäksi otettavaksi huomioon myös kaduista ja viemäreistä saatu hyöty ja rakennusten henkilömäärä. Pumppuaseman kustannuksilla ei myöskään saisi rasittaa niitä tontteja, joiden viemärit eivät laskeneet niiden kautta. Yleisten töiden lautakunta oli tehtyjen muistutusten johdosta esittänyt, että katurakennusosasto oli alueita suunnitellessaan yrittänyt parhaalla mahdollisella tavalla noudattaa kaupunginvaltuuston v. 1952 tekemää päätöstä. Kaupungille oli edullista saada Lauttasaaren katu- ja viemäritöihin sijoittamansa varat mahdollisimman nopeasti takaisin, joten mitä suuremmiksi alueet määrättäisiin, sitä kauemmin kestäisi, ennenkuin työt saataisiin valmiiksi ja kustannusten perimiseen voitaisiin ryhtyä. Lain mukaan voitaisiin kustannusten jako määrätä myös tontin pituuden, pinta-alan ym. perusteen mukaan. Kysymystä harkinnut komitea on v:n 1951 mietinnössä n:o 28 laajasti selostanut asiaa ja päätenyt siihen, että tontille sallittu rakennusoikeus johtaa oikeudenmukaisimpaan ratkaisuun. Kustannusten jakoperusteet on määrättävä ennakoita ennen rakentamista, joten pinta-alaa, mikä jo on rakennettu tai vastaisuudessa tullaan rakentamaan, ei nyt voida ottaa huomioon. Kaduista ja viemäreistä saadun hyödyn on katsottava olevan suoraan verrannollinen rakennusoikeuteen. Kunkin alueen viemäritöiden aiheuttamat kustannukset on jaettu kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen mukaisesti kullakin alueella olevien kaikkien tonttien kesken. Tontin rakentamisehtoihin kuuluu lain mukaan väliaikaisen viemärin rakentaminen, joka on saatu rakentaa katualueelle sillä ehdolla, ettei se millään tavalla vapauta kiinteistöä lopullisista viemärikustannuksista. Asemakaavalain mukaan ei valmiin viemärin kustannuksia saanut ottaa huomioon tontinomistajalle tulevia korvauksia määrättäessä. Kullekin alueelle tulevien kustannusten jakaantuminen tonteille tapahtuu suhdelaskun avulla, jonka perusteet ovat kaupunginvaltuuston päätöksen mukaiset. Edellä esitetyn perusteella yleisten töiden lautakunta oli ehdottanut, etteivät Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten jakamiseksi laadittua ehdotusta vastaan esitetyt muistutukset antaisi aiheita sen muuttamiseen muussa suhteessa kuin korttelin n:o 31039 tontin n:o 2 rakennusoikeuden määräämisessä sattuneen erehdyksen osalta, jonka mukaan tontin rakennusoikeudet oli laskettu yleisten tonttien rakennusten tonttien mukaan, vaikka tontti asemakaavaan on merkitty asuntotontiksi. Kiinteistölautakunta oli asiasta antamassaan lausunnossa esittänyt, että kadun ja viemärin rakennuskustannusten osittelu Lauttasaareissa toimitettaisiin siten, että koko saari käsiteltäisiin yhtenä alueena. Kaupunginhallituksen mielestä taas ei Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten osittelua voida pitää oikeudenmukaisena, jos koko Lauttasaari pidettäisiin yhtenä alueena, sillä silloin siirtyisi muiden alueiden kustannuksista kohtuuttoman suuri määrä yhden alueen maksettavaksi. Oikeampi tapa olisi jättää katujen ja viemärien rakennuskustannusten eroavaisuudet tontin hinnasta riippuviksi kuin siirtää ne toisten rasitukseksi. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten osittelun yleisten töiden lautakunnan 17. 12. 1954 laadittujen jakoehdotusten mukaisesti, jossa Lauttasaari on jaettu kuuteen alueeseen katurakennusosaston 27. 10. 1954 päivätyn kartan n:o 8018 mukaisesti. Päätös alistettiin sisäasiainministeriön tutkittavaksi ja vahvistettavaksi (22. 6. 604 §, 30. 11. 1 050 §, ks. v:n 1952 kert. I osaa, v:n 1951 khn mtö n:o 28, v:n 1952 mtö n:o 9).

Kadun ja viemärien rakennuskustannusten korvausvelvollisuudesta tehdyn päätöksen sovel-

taminen maanhankintalain mukaan muodostettuihin tontteihin. Kaupunginvaltuusto päätti, että v. 1952 kadun ja viemäriin rakennuskustannusten jakamisesta kaupungin ja tontinomistajien kesken tehdyn päätöksen omakotitontteja koskevia määräyksiä on tulkittava siten, että nämä määräykset sisältävät ne periaatteet, joita omakotitonttien omistajien velvollisuuteen nähden yleensä on noudatettava, mutta etteivät ne niihin omakotitontteihin nähden, jotka on muodostettu maanhankintalain tai maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla, poista niitä erikoisoikeuksia, jotka kadun ja viemäriin rakennuskustannusten perimiseen nähden on myönnetty kaupungille 6. 8. 1948 annetulla erikoislailla täydentävistä säännöksistä maanhankintalakiin perustettaessa asuntotontteja ja asuntotiloja kaupunkiin ja kauppaloihin ja joiden erikoisoikeuksien siten on katsottava edelleenkin olevan voimassa. Kuitenkin on maanhankintalain ja maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain mukaan muodostettujen omakotitonttien korvausvelvollisilla omistajilla ja haltijoilla kaupunginvaltuuston em. päätöksen C 2 kohdan ensimmäisessä lauseessa mainittu oikeus korvauksen suorittamiseen vuotuisin vähittäismaksuin 20 vuoden aikana päätöksessä edellytetyin koronmaksuvelvollisuuksin (21. 9. 1952 §, ks. v:n 1952 kert. I osaa).

Oulunkylän erään alueen viemärikustannusten jakaminen. Katurakennusosaston ilmoituksen mukaan oli Niittyläntiehen, Asesepäntien ja Tinasepäntien väliselle osalle suunniteltu rakennettavaksi viemäri, josta n. 35 m:ä jo oli rakennettu n. 180 m:n pituisen osan ollessa vielä rakentamatta. Koska kaupungin omistamien Niittyläntiehen rajoittuvien maiden osalta olisi tarpeellista, että po. viemäri rakennettaisiin lähiaikoina, oli Niittyläntien varrella olevien eräiden tonttien omistajien kanssa käyty neuvotteluja viemäriin rakentamisesta johtuvien kustannusten suorittamisesta kaupungille. Tällöin oli Ab. Kottby Gård ilmoittanut suostuvansa maksamaan 1 200 000 mk teollisuuskortteliin n:o 28294 kuuluvien tonttien n:o 1—6 osalta, jos tonteille myönnettäisiin oikeus yhdistää viemäriinsä Niittyläntien varteen kaupungin toimesta rakennettavaan viemäriin ja jos mainituilta tonteilta ei myöhemminkään vaadittaisi korvausta asemakaavalain mukaisista kaupungin viemäriinrakennuksista. Samoin edellytyksin oli sähkömestari O. Oivula ilmoittanut maksavansa 200 000 mk korttelin n:o 28265 tontin n:o 1 osalta. Lautakunta piti em. tarjousten hyväksymistä suotavana, koska osa po. tonteista oli jo rakennettu, joten kaupunki ei pitkään aikaan olisi oikeutettu perimään niiden viemäriinrakentamiskustannuksista asemakaavalain mukaisia korvauksia. Lisäksi tulisi Niittyläntien varteen rakennettavaksi suunniteltu viemäri palvelemaan myös kaupungin maalla Tinasepäntien ja Uunisepäntien varrella sijaitsevaa pienteollisuusaluetta, jonka viemärit laskisivat Niittyläntien kokooja-johtoon. Viemärikustannusten jakaminen voitaisiin ratkaista joko siten, että sanotut tontit ja pienteollisuusalue katsottaisiin erilliseksi viemäroimisalueeksi, jolloin tonttien korvausosuudet alustavien laskelmien mukaan tulisivat n. 20 % aikaisemmin ilmoitettuja, suuremman alueen puitteissa laskettuja, osuuksia suuremmiksi, ja jolloin korvaukset olisivat huomattavasti suuremmat kuin mitä tontinomistajat olivat sitoutuneet maksamaan. Toisen vaihtoehdon mukaan ei po. aluetta käsiteltäisi erillisenä viemärialueena, vaan otettaisiin se mukaan Oulunkylän viemärikustannuksia aikanaan arvioitaessa ja jaettaessa. Tinasepäntien, Uunisepäntien ja Niittyläntien viemärien kustannuksia ei silloin kuitenkaan voitaisi lisätä jaon alaisiin kustannuksiin, koska ne olisivat jo ennen jakoa rakennetut ja käytössä. Muista viemäreistä tulisi kuitenkin em. tonteille korvausosuus, joka olisi jokseenkin samansuuruinen kuin ensimmäisessä vaihtoehdossa ja joka jäisi kaupungin kannettavaksi. Yleisten töiden lautakunta ei katsonut voivansa puoltaa kiinteistö-lautakunnan esitystä vaan esitti, että ennen Niittyläntien viemäriin rakentamista ja käytäntöönottamista suoritettaisiin asemakaavalain mukainen viemärikustannusten jakaminen 1:n vaihtoehdon mukaista aluejakoa perusteena käyttäen. Kaupunginvaltuusto päätti, että ennenkuin Niittyläntien viemäri rakennetaan valmiiksi ja otetaan käytäntöön, suoritetaan asemakaavalain mukainen viemäriinrakennuskustannusten jakaminen pitäen katurakennusosaston 21. 10. päivätyyn karttaan n:o 8214 lähemmin merkittyä aluetta erillisenä viemäroimisalueena. Alue käsittää korttelin n:o 28247, korttelin n:o 28265 tontit n:o 1 ja 2, korttelit n:o 28266, 28267 ja 28268 sekä teollisuuskorttelit n:o 28294—28299 (16. 11. 1953 §).

Otaniemen-Kuusisaaren kylätien rakentamisen avustaminen. Otaniemen-Lehtisaaren-Kuusisaaren kylätiekunta oli esittänyt kulkulaitosten- ja yleisten töiden ministeriölle ja kaupungille, että kaupunki myöntäisi po. kylätien rakentamiseen kertomusvuonna kerta-

kaikkisen avustuksen, joka olisi 30 % tien kustannusarvion määrästä eli 25 milj. mk, tarvittaessa sillä ehdolla, että valtio myöntäisi kylätien rakentamiseen vähintään 60 %:n avustuksen, sekä muilla kaupungin mahdollisesti harkitsemilla sopivilla ehdoilla. Teknillisen Korkeakoulun ylioppilaskunta oli jo v. 1951 anonut, että kaupunki osallistuisi sanotun tien rakentamiseen 22 milj. mk:lla. Tällöin kaupunginhallitus oli päättänyt, että avustuksen antamisesta päätettäisiin vasta sen jälkeen, kun silloin käynnissä ollut katselmus Lehtisaaren ja Otaniemen väliseen salmeen jätettävän aukon leveyden määrittämiseksi olisi suoritettu ja salmeen rakennettavan sillan pituudesta olisi tehty päätös, koska kaupungin kannalta oli tärkeätä, että mainittuun salmeen jätettävä aukko tulisi niin leveäksi, ettei Laajalahden ja Ison Huopalahden veden vaihtuminen vaikeutuisi sen kautta. Kiinteistölautakunta oli aikaisemmin omaksumansa kannan mukaisesti suhtautunut myönteisesti avustuksen myöntämiseen, kuitenkin siten, ettei kaupungin avustusta olisi myönnettävä enemmän kuin mitä kaupunki joutuisi käyttämään sen hallinnollisella alueella olevan tieyhteyden järjestämiseksi. Yleisten töiden lautakunta oli niin ikään puoltanut anomusta sillä edellytyksellä, että myös valtio osallistuu riittävällä määrällä rakennushankkeeseen. Kaupunginhallitus puolestaan katsoi, että anomukseen olisi suhtauduttava myönteisesti. Kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki osallistuu Otaniemen-Lehtisaaren-Kuusisaaren kylätien rakentamiseen kertakaikkisella avustuksella, joka on 30 % sanotun tien kustannuksista, kuitenkin korkeintaan 25 milj. mk, sillä ehdolla, että valtio osallistuu mainittuihin kustannuksiin vähintään 60 %:lla sekä kaupunginhallituksen lähemmin määrittelemillä muilla ehdoilla. Samalla kaupunginvaltuusto kehotti yleisten töiden lautakuntaa merkitsemään v:n 1956 talousarvioehdotukseensa po. määrärahan sanottuun tarkoitukseen käytettäväksi (22. 6. 606 §).

Kaupungin osallistuminen kadun ja viemärien rakentamiskustannuksiin omakotitonttien ja asunto-osakeyhtiöiden osalta. Vt Saastamoinen ym. olivat v. 1954 tehneet otsikossa mainittua asiaa koskevan aloitteen, jossa mainittiin kaupunginhallituksen v. 1954 tekemän päätöksen, joka koski Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten jakamista kaupungin ja tontinomistajien kesken, herättäneen tyytymättömyyttä omakotitonttien omistajien keskuudessa. Aloitteentekijän ilmoituksen mukaan oli hänen edustamansa poliittinen ryhmä ehdottanut kaupunginvaltuuston kokouksessa 26. 11. 1952, että saman rakennusoikeuden omaavien tonttien omistajien yhteinen kustannusosuus kadun ja viemärien rakentamisesta jaettaisiin tonttien pinta-alojen mukaan kuitenkin niin, että kaupunki suorittaisi omakotitonteille tulevat kustannukset sekä kustannukset omaa asumista varten perustettujen asunto-osakeyhtiö- ja asunto-osuuskuntatonttien osalta. Ehdotus oli kuitenkin hylätty samaten kuin kertomusvuonna tehty ehdotus, että asia palautettaisiin yleisten töiden lautakunnalle, että se tutkisi mahdollisuuksia katu- ja viemärikustannusten jakamiseksi erillisinä, jolloin kustannukset voitaisiin tasottaa teollisuus- ja asunto-tonttien osalta. Aloitteentekijät ehdottivat uusien laskelmien suorittamista katujen ja viemärien rakentamisesta aiheutuvista kustannuksista siten, että kaupunki suorittaisi kustannukset kadun ja viemärien rakentamisesta omakotitonttien ja asunto-osakeyhtiöiden osalta. Yleisten töiden lautakunta oli asiasta antamassaan lausunnossa maininnut, että aloitekirjelmässä kosketellut seikat olivat olleet sen komitean tiedossa, joka laati ehdotuksen niiksi periaatteiksi, joiden mukaan mainitut rakennuskustannukset olisi jaettava kaupungin ja tontinomistajien välillä sekä tontinomistajien kesken ja jonka tekemän ehdotuksen pohjalle kaupunginvaltuuston v. 1952 tekemä päätös perustui, joten siinä esitetyt seikat oli otettu huomioon siinä määrin kuin se oli katsottu mahdolliseksi. Lautakunnan mielestä ei aloitteessa ollut esitetty mitään sellaista, joka antaisi aihetta muuttaa jakoperusteita. Kaupunginvaltuusto päätti, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin (22. 6. 605 §, ks. v:n 1952 kert. I osaa, v:n 1954 kert. I osan s. 97).

Eläintarhantien leventäminen. Vt Seme ym. olivat v. 1954 tekemässään aloitteessa huomauttaneet, että Eläintarhantie on Siltasaaren, Hakaniemen ja osittain Kallionkin kaupunginosat Eläintarhaan yhdistävänä kulkuväylänä muodostunut erittäin suosituksi liikenneväyläksi. Ajoneuvoliikenteen lisääntyessä oli jalankulkijain liikkuminen tiellä kuitenkin muodostunut vaikeaksi. Tämän vuoksi olisi kiireellisesti tutkittava mitä mahdollisuuksia tien leventämiseen olisi edes siltä osalta, jossa se on ylikäytäväsiltaa kapeampi, koska tie asemakaavasuunnitelmista huolimatta tulisi olemaan entisellä paikallaan vielä useita vuosia. Kiinteistölautakunta oli ilmoittanut tien vuorokautisen liikennemäärän v. 1954 suoritettun laskelman mukaan olevan n. 3 300 ajoneuvoa, joista polkupyöräili-

jöitä n. 1 000. Ottaen huomioon ajoradan kapeuden, jyrkät kaarteet ja huonon näkyvyyden, oli sillä liikennöiminen vaikeata. Lautakunta olikin laadittanut suunnitelman tien leventämiseksi siten, että jalkakäytävä tien itäpuolella siirrettäisiin puurivistön taakse, jolloin jalankulkijain liikenneturvallisuus paranisi huomattavasti ja ajorataa voitaisiin leventää entisen jalkakäytävän verran. Sillan eteläpuoleinen jalkakäytävä voitaisiin muuttaa ajoradaksi, koska sillä ei ollut jatketta sillan kummallakaan puolella. Kaupunki on ns. suuren tilusvaihdon yhteydessä luovuttanut ko. alueen valtiolle, joka kuitenkin on jättänyt sen vuokratta kaupungin hallittavaksi, kunnes lopullisista luovutusehdoista sovitaisiin. Ehtojen mukaan ei kaupunki kuitenkaan saanut ryhtyä alueella sellaisiin toimenpiteisiin, jotka vaikeuttaisivat sen luovutusta tahi aiheuttaisivat valtiolle lisäkustannuksia. Kiinteistölautakunnan käsityksen mukaan eivät em. työt aiheuttaisi alueella luovutusehtojen vastaisia muutoksia. Yleisten töiden lautakunta oli suorittujen tutkimusten perusteella ilmoittanut työn aiheuttamien kustannusten olevan n. 4 400 000 mk. Kaupunginvaltuusto päätti myöntää mainitun summan tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan kuuluvista käyttövaroistaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten, jolloin Eläintarhantien leventäminen rautatieylikäytäväsillan ja Helsinginkadun välillä oli suoritettava asemakaavaosaston piirustuksen n:o 3746 mukaisesti (23. 3. 299 §, ks. v:n 1954 kert. I osan s. 96).

Pitkäsillanrannan jatkaminen ja Pitkäsillanranta 1:n kohdalla olevan rantakaistan kaunistaminen. Vt Vanhanen ym. olivat tekemässään aloitteessa ehdottaneet, että Pitkäsillanranta nimistä katuja jatkettaisiin rantakaistaa myöten Hakaniemen rantaan saakka, koska siten saataisiin Pitkäsillan pohjoispäässä oleva ruma rantakaista siistittyksi ja samalla katu lyhentäisi joidenkin matkaa. Kiinteistölautakunta mainitsi, että po. alueen lopullinen järjestely liittyi kiinteästi Pitkäsillan leventämiseen ja Näkinkujan kohdalle ehdotetun sillan rakentamiseen. Oli siis ennenaikaista suorittaa mitään järjestelyjä alueella, joka lähivuosina tulisi suurten rakennustöiden kohteeksi. Näiden kysymysten saamasta ratkaisusta riippui siis aloitteessa tarkoitettujen Pitkäsillanrannan osan ja Hakaniemenrannan rakentaminen sekä Siltasaaren ja Hakaniemen tuleva asemakaavallinen ja liikenteellinen järjestely. Ennen kokonaissuunnitelman valmistumista ei voitu ratkaista aloitteentekijäin tarkoittaman kadun suunnittelemiseen ja rakentamiseen liittyviä kysymyksiä. Kaupunginvaltuusto päätti, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin (14. 7. 659 §, 21. 9. 791 §).

Hakaniementorin siistimistä koskevassa vt Lehdon ym. aloitteessa oli ehdotettu, että torin siistimiseksi sen Sörnäisten puoleisella rannalla oleva yksikerroksinen hökkeli sekä kuivakäymälärakennus purettaisiin sekä että niiden paikat siistittäisiin, jotta torin varrella olevien talojen asukkaat pääsisivät sanottujen rakennusten aiheuttamista epäkohdista. Kaupunginhallitus ilmoitti, että mainitusta hökkelistä oli osa myyty huutokaupalla ja purettu syksyllä 1954. Jäljellä oleva tiilistä rakennettu osa oli sen sijaan myyty Oy. Esso Ab:lle, jolla jo aikaisemmin oli ollut rakennuksessa bensiiniasemansa. Rakennus oli maalattu ja kunnostettu yhtiön toimesta. Aloitteessa mainittu käymälärakennus oli poistettu jo syksyllä 1953. Kaupunginvaltuusto päätti, ettei aloite antanut aihetta enempään toimenpiteisiin (23. 2. 185 §, ks. v:n 1953 kert. I osan s. 70).

Brahen leikkipuiston kaitsijarakennuksen rakentaminen. V:n 1954 talousarviossa tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan Brahen leikkipuiston kaitsijarakennuksen rakentamista varten merkitty 2.6 milj. mk:n määräraha päätettiin siirtää kertomusvuonna käytettäväksi, koska alkuperäistä suunnitelmaa oli jouduttu tarkistamaan ja rakennuksen sijoittaminen Brahen kentälle oli myös tuottanut vaikeuksia. Yleisten töiden lautakunta oli sittemmin ilmoittanut, että määrärahan arvioiminen perustui v. 1948 laadittujen piirustusten mukaiseen kustannusarvioon. Kun Brahen leikkipuisto oli kaupungin eniten käytetty leikkipuisto, oli piirustuksia päätetty muuttaa siten, että rakennukseen tulisi leikkitupa, kaitsijan huone, WC sekä varastotilat ja että se rakennettaisiin saman ohjelman mukaan kuin Kimmon ja Maunulan leikkikenttien rakennukset, jotka olivat osoittautuneet tarkoitustaan hyvin vastaaviksi. Kun jo myönnetyin määrärahan puitteissa ei mainittua laajentamista voitu suorittaa kaupunginvaltuusto päätti myöntää tarkoitusta varten 1.8 milj. mk:n lisämäärärahan tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan kuuluvista käyttövaroistaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten (9. 3. 239 §, 20. 4. 371 §).

Töölöntorin osan kunnostaminen puistoksi ja lasten leikkialueeksi. Vt Miettinen ym.

olivat v. 1954 tehneet aloitteen, jossa ehdotettiin, että puolet Töölöntorin tilasta kunnostettaisiin puistoksi ja lasten leikkipaikaksi ja että leikkialue aidattaisiin niin, että siitä johtaisi vilkkaasti liikennöidyille kaduille vain yksi portti. Kiinteistölautakunta oli huomauttanut, että Töölöntorin ympärillä olevista taloista oli melko lyhyt matka Etel. ja Pohj. Hesperiankadun välisille puistoalueille sekä Hesperian puistoon ja Topeliuksenkadun varrella oleviin puistoihin. Vielä lautakunta huomautti, että oli otettava huomioon autojen lukumäärän jatkuva lisääntyminen ja siitä aiheutunut liikenteen kasvu sekä pysäköimisalueiden tarve, jonka vuoksi olisi aiheellista säilyttää Töölöntori toistaiseksi ennallaan varsinkin, koska sen liikenne- ja raitiotiejärjestelysuunnitelma oli parhaillaan tekeillä. Poliisilaitos yhtyi kiinteistölautakunnan lausuntoon. Kaupunginvaltuusto päätti, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin (20. 4. 346 §, ks. v:n 1954 kert. I osan s. 98).

Lasten leikkialueen järjestäminen Hietalahden kaupunginosaan. Vt Hopeavuori ym. huomauttivat v. 1954 tekemässään aloitteessa, että Hietalahden kaupunginosassa, jossa oli paljon lapsia, ei ollut riittävästi lasten leikkipaikkoja ja ehdottivat sellaisen järjestämistä Bulevardin varrella olevalle torialueelle. Lastentarhain lautakunta ilmoitti, että kaikissa Hietalahden alueen puistoissa vallitsi ahtaas ja tilanpuute, joten aloitteentekijäin ehdotus olisi otettava huomioon Hietalahdentorin uudelleen järjestelyä suunniteltaessa. Myöskin kiinteistölautakunta oli todennut, ettei mainitulla alueella ollut riittävästi kenttiä. Lautakunta piti kuitenkin ehdotettua pienten lasten kenttää liikenteen vilkkauden takia miltei hengenvaarallisena. Kun Hietalahdentorin järjestely ja liikennekysymysten ratkaisu, jotka olivat keskeneräiset, liittyivät kiinteästi Lauttasaaren kautta kulkevan liikenteen kokonaisratkaisuun ja satamaraitteita ylittävien siltojen sijoitukseen, ei osaratkaisuihin olisi aihetta ennen lopullisten suunnitelmien selviämistä. Torin myöhemmässä järjestelyssä voitaisiin leikkipaikan järjestäminen ottaa harkittavaksi. Kaupunginvaltuusto päätti, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin (20. 4. 369 §, ks. v:n 1954 kert. I osan s. 61).

Puistojen hoito- ja kunnostamistöiden järjestäminen eri kaupunginosissa. Vt Rantala ym. olivat tekemässään aloitteessa huomauttaneet, että vaikka Helsinki oli tunnetusti valoisa, puhdas ja kaunis kaupunki, olivat ns. Pitkäsillan pohjoispuoliset kaupunginosat jääneet puistojen lukumäärän, laajuuden ja hoidon suhteen lapsipuolen asemaan, koska jo asemakaavaviranomaiset olivat miltei kokonaan unohtaneet puistot ja varsinkin rantapuistot kyseisistä varsin taajaan asutuista kaupunginosista. Aloitteentekijät ehdottivat, että kaupunginhallitusta kehoitettaisiin ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että puistojen hoito- ja kunnostamistöistä vastaavat viranomaiset järjestäisivät niin työt kuin määrärahojen käyttämisen entistä tasapuolisemmin pitäen ohjeena eri kaupunginosien väkiluvun osoittamaa suhdetta. Kiinteistölautakunta mainitsi lausunnossaan, että kiinteistöhallinnon tehtävänä oli asemakaavallisessa mielessä suunnitella puistojen paikat, mutta että niiden yksityiskohtainen järjestely ei kuulunut lautakunnan alaisiin tehtäviin. Lautakunta ei myöskään sanottavasti voinut vaikuttaa puistojen perustamiseen ja kunnostamiseen tarvittavien määrärahojen myöntämiseen. Yleisten töiden lautakunta huomautti esittäneensä v:n 1954 talousarvioon merkittäväksi 50 milj. mk yleisten puistojen hoitoa varten, mutta että talousarvioon merkittiin vain 42 milj. mk. Puisto-osaston oli tämän vuoksi supistettava puistojen hoitoa jättämällä mm. eräät nurmikot vain yhden leikkuun varaan. Tällaisia supistuksia tehtiin tasapuolisesti eri osissa kaupunkia. Edelleen lautakunta ilmoitti, että Sörnäisissä oli eräitä puistoja, joita ponnisteluista huolimatta ei saatu pysymään kunnossa osittain asukkaiden välinpitämättömyyden sekä osittain ylikansoittumisesta johtuvan kulumisen takia. Vielä lautakunta ilmoitti, että viime vuosina oli suuresti lisätty useiden Pitkäsillan pohjoispuolella olevien puistikkojen kukka- ja pensasistutuksia, samaten oli perustettu uusia puistikkoja ja istutuksia mm. Kangasalantien varrelle, Harjutorille, Sturenkadun ja Itäisen Brahenkadun kulmaan sekä Läntisen Brahenkadun ja Helsinginkadun kulmaan samoin kuin Adolfinrinteeseen. Myöskin Vilhovuorella oli tehty eräitä uudistuksia. Lisäksi tultaisiin saneerauksen yhteydessä varaamaan paikkoja puistoja varten, esim. Viipurinkadun varrella oleva parakkialue oli tulevaa puistoaluetta, jolle jo kertomusvuonna perustettaisiin leikkikenttä. Kaupunginvaltuusto päätti antaa kaupunginhallituksen tehtäväksi laatia yleisohjelma kaupungin puistojen kunnostamisesta ja hoidosta sekä tutkia mahdollisuuksia uusien puistoalueiden varaamiseksi sellaisiin kaupunginosiin, joissa oli vähän puistoja (9. 2. 132 §, ks. v:n 1954 kert. I osan s. 98).

Aleksis Kiven patsaan ympäristön kaunistaminen istutuksilla. Vt Mäkinen ym. olivat

v. 1954 tekemässään aloitteessa huomauttaneet, että Aleksis Kiven patsaan ympäristö ja sen hoito oli kuluneiden vuosien aikana usein joutunut ankaran arvostelun kohteeksi. Patsaan ympäristö oli nim. muodostunut joutoväen ja matkustavaisten kohtaus- ja ajanviettopaikaksi, lisäksi oli autojen pysäköimispaikan laajentaminen tehnyt patsaan ympäristön entistä levottomammaksi. Kun kaupungin muita muistomerkkejä vaalitaan huolellisesti, tuntui kohtuulliselta, että Aleksis Kiven muistomerkin ympärille pyrittäisiin luomaan enemmän rauhaa, kauneutta ja vihreyttä. Professori Aaltoselta, patsaan luojalta, päätettiin pyytää ehdotus sen ympäristön kaunistamisesta. Yleisten töiden lautakunnan, kiinteistölautakunnan ja liikennelaitosten lautakunnan annettua asiasta lausuntonsa kaupunginvaltuusto päätti yhtyen kaupunginhallituksen käsitykseen, että Aleksis Kiven patsaan lopullinen kaunistaminen on suoritettava sen jälkeen, kun Rautatien uusi liikennejärjestely on ratkaistu. Patsaan lähiympäristöön olisi kuitenkin tässä vaiheessa järjestettävä nurmikko ja kukkaistutus kaupunginpuutarhurin sitä varten laatiman suunnitelman mukaan (19. 10. 887 §. ks. s. 246, 251.). v:n 1954 kert. I osan s. 98.

Selvaagin rakennustavan käyttökelpoisuutta Helsingin olosuhteissa koskevan tutkimuksen suorittaminen. Vt Öhman ym. olivat tehneet otsikossa mainittua asiaa koskevan aloitteen, jossa he esiintoivat mm. seuraavaa: Rakennuskustannusten suuruus, joka varsinkin kunnallisen rakennustoiminnan alalla osoitti pelottavaa nousua, muodosti suurimman esteen asuntojen aikaansaamiseen niiden välttämättömässä tarpeessa oleville kaupungin asukkailla. Kustannusten suorittamiseksi oli esitetty erilaisia ehdotuksia, mutta toistaiseksi ne eivät olleet johtaneet mainittavimpiin tuloksiin. Norjassa käytäntöön otettua ns. Selvaag-rakennustapaa oli kokeiltu Suomessakin ja todettu sellaisen talon rakennuskustannusten nousseen vain puoleen siitä, mihin vastaavanlaisen talon kustannukset entisiä rakennusmenetelmiä noudattaen olisivat nousseet. Joskin järjestelmä etupäässä soveltui pienekkojen talojen rakentamiseen, eikä sitä ehkä voitaisi soveltaa kerrostalojen rakentamiseen, jotka Helsingissä olivat tärkeämpiä, voitaisiin yksityisille omakotitalojen ja pienempien vuokratalojen rakentajille antaa neuvoja entistä halvemmassa rakennustavasta. Vielä aloitteentekijät ehdottivat, että sopivien, kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden tehtäväksi annettaisiin tutkia Selvaagin järjestelmää ja sen käyttökelpoisuutta Helsingin olosuhteissa. Yleisten töiden lautakunta oli todennut, että po. rakennustapaa tutkittaessa oli myönnettävä, että sillä voitiin saavuttaa tiettyä taloudellisuutta yksityisenkin rakentajan kohdalla, mutta erityisesti silloin, kun rakennusaineena käytettiin puuta suuressa mittakaavassa, esimerkiksi asuntoja alueittain rakennettaessa. Kun kaupungilla ei enää ollut esim. omakotitontteja, joille kaupungin toimesta voitaisiin rakentaa tai suunnitella tyyppit yksityisille rakentajille, ei aloitteentekijän tarkoittamaan neuvontatyöhön ollut suuria mahdollisuuksia. Käytettävissä olevien tonttialueiden niukkuuden vuoksi olisi rakennettava suuria kerrostaloja. Järjestelmän soveltamiseen oli kuitenkin olemassa joitakin mahdollisuuksia, esimerkiksi asuntojen rakentaminen hädetyille. Kun talorakennusosasto omasta puolestaan pyrkii tekemään kaikkensa rakennuskustannusten supistamiseksi, voitaisiin jossakin ajankohtaisessa rakennuskohteessa käyttää Selvaag-järjestelmää, jolloin talorakennusosastolla laadittaisiin tarvittavat suunnitelmat ja samalla suoritettaisiin vertailevat kustannuslaskelmat. Kiinteistölautakunta ilmoitti, että kiinteistövirastossa oli usean vuoden ajan kiinteästi seurattu Selvaag-talojen rakentamiseen liittyviä kysymyksiä, mm. olivat viraston edustajat tutustuneet Oslossa asuntotuotantoon ja Selvaag-taloista siellä saatuihin kokemuksiin, samaten oli Skotlannissa tutustuttu ns. Maisonette-taloihin, jotka olivat saman periaatteen mukaisesti rakennettuja 4-kerroksisia kivitaloja. Kun Selvaag-talojen huoneistojen keskipinta-ala tulisi olemaan huomattavasti yli 50 m²:n, ei niille voimassa olevan lainsäädännön mukaan voitu saada Arava-lainaa. Lisäksi ei ollut tarkoituksenmukaista rakentaa sen tyyppisiä taloja, koska tonttialueista oli puute ja asuntoja asuntopulan poistamiseksi olisi tuotettava runsaasti. Samalla oli myös huomattava, että joskin Selvaag-talot heikosta laatutasostaan johtuen voisivat tulla halvoiksi, niin tämän rakennustavan vaatimien suurten tonttialueiden pihamaatyöt, tiet, viemärit ja kadut tulisivat varsin kalliiksi. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut kehottaneensa yleisten töiden lautakuntaa laadittamaan jossakin ajankohtaisessa rakennuskohteessa Selvaag-järjestelmää silmällä pitäen vaihtoehtoiset suunnitelmat sekä vertailevat kustannuslaskelmat näiden vaihtoehtojen välillä. Lisäksi on kiinteistölautakunta kokeeksi vuokrannut Selvaag-talolle tontin ja hyväksynyt sille piirustukset, niin että talon rakentamisessa ja kustannuksissa saatuja kokemuksia voitaisiin myöhemmin käyttää hyväksi.

Kaupunginvaltuusto päätti, ettei aloite antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin (30. 11. 1 049 §, ks. v:n 1954 kert. I osan s. 93).

Kulosaaren sillan ja sen liitosteiden pikaraitiotiekaistan väliaikainen käyttö ks. s. 95.

Seuraavat aloitteet päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltaviksi:

vt Vanhasen ym. aloite määrärahan merkitsemiseksi Toukolan konepajan sosiaalista rakennusta varten (14. 7. 660 §);

vt Lopin ym. aloite toimikunnan asettamiseksi tutkimaan kysymystä asumajätteiden tarkoituksenmukaisimmasta käsittelystä (9. 2. 159 §);

vt Eriksson-Lihrin ym. aloite katu-, vesijohto- ja viemäritöiden tehostamiseksi (4. 5. 430 §);

vt Kulon ym. aloite Liisankadun ja Unioninkadun risteyksen laajentamiseksi (7. 9. 763 §);

vt Miettisen aloite Maunulan teiden varustamiseksi jalkakäytävillä (14. 12. 1 088 §);

vt Procopén ym. aloite Kaisaniemen lammikon entistämiseksi (9. 11. 966 §) sekä

vt Öhmanin ym. aloite aatekilpailun järjestämiseksi Kaisaniemen puistikon uudelleen suunnittelua varten (19. 10. 912 §).

Kaupungin rakennustöiden suorittaminen. Vt Lappi-Seppälä ja 20 muuta valtuutettua olivat kaupungin rakennustöiden suorittamista koskevassa välikysymyksessään huomauttaneet mm., että kaupungin eri virastot suorittivat rakennustöitä usein ilman riittävää yhteistoimintaa, mikä aiheutti sekavuutta, turhia kuluja ja oli esteenä rationalisointipyrkimyksille. Töiden suorituksessa olisi ehdottomasti käytettävä urakoitsijoita aina, kun se vain oli mahdollista, koska urakoitsijoilla teetetyn työt yleensä olivat osoittautuneet halvemmiksi ja koska tällöin, jos suunnitelmat olivat asianmukaisia ja huolella tehtyjä, saatiin varmuus siitä, että kustannukset pysyivät suunnitelluissa rajoissa, jolloin taas välttyttiin kiusallisista määrärahanylityksistä. Kaupungin omin voimin suorittamien rakennustöiden on yleensä todettu tulleen huomattavasti urakalla suoritetuista töistä kalliimmiksi. Tähän oli osittain ollut syynä se, että työt oli aloitettu puutteellisin suunnitelmin, koska rakennusvirastolla ei ollut riittävästi arkkitehti- ja insinööriä. Vaikka rakennusvirastolla oli talorakennustöihin nähden paras asiantuntemus, olivat muutkin kaupungin laitokset suorittaneet mainittuja töitä, jotka usein olivat tulleet erittäin kalliiksi ja olleet toisinaan myöskin epätarkoituksenmukaisia. Rakennusvirastolle olisi välikysymyksentekijäin mielestä määrättävä kaikkien talorakennusten, siltojen ym. sen alaan kuuluvien rakennustöiden suunnittelu sekä alistettava sille töihin liittyvät johto- ym. suunnitelmat. Talo- ja siltarakennusten aatekilpailuja olisi järjestettävä entistä enemmän. Ennen töiden aloittamista olisi suunnitelmat valmistettava entistä pitemmälle ja mikäli viraston oma teknillinen työvoima ei siihen riittäisi, olisi suunnittelutöitä entistä enemmän annettava ulkopuolisten suunnittelijoiden suorittavaksi. Myöskään työllisyyskysymys ei saisi olla esteenä yksityisiä urakoitsijoita käytettäessä, koska esim. valtion työllisyystöissä saadut kokemukset urakoitsijain suorituksista olivat olleet yksinomaan myönteisiä. Edelleen olisi myös harkittava, eikö myös katurakennusosaston töitä voitaisi antaa urakoitavaksi, koska se johtaisi töiden suurempaan koneellistamiseen ja sen kautta kustannusten alentamiseen, jolloin työvolyymi saataisiin huomattavasti kasvamaan. Myöskin määrärahojen käytön valvontaan olisi kiinnitettävä huomiota. Yleisten töiden lautakunta oli huomauttanut antavansa asiasta lausunnon vasta sitten, kun komitea, joka oli asetettu selvittämään millä tavoin kaupungin töiden suorittamiseen saataisiin enemmän suunnitelmallisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, olisi saanut työnsä päätetyksi. Satamalautakunta oli ilmoittanut, että sen jälkeen kun satamarakennusosasto v. 1947 siirrettiin satamalautakunnan alaiseksi, oli osasto suunnitellut ja rakentanut suuren osan kaupungin rakennuttamista silloista, kun taas katurakennusosasto oli rakentanut vain muutamia siltoja. Tämä olikin luonnollista, koska satamarakennusosastolla oli hallussaan työlaivasto ja erikoisvälineistö, sekä koska sen henkilökunnalla oli siltojen rakentamiseen tarvittava pätevyys ja kokemus. Satamarakennusosaston rakennustöiden suorittamiseen oli käytetty urakoitsijoita työmäärän ja työllisyysolojen mukaan. Urakoitsijoiden käyttämisestä lautakunta puolsi vain sellaisissa tapauksissa, jolloin oli kyseessä suhteellisen lyhytaikainen ja kiireellinen työ ja lisäksi sillä edellytyksellä, että urakkatöissä käytettäisiin kaupungissa kirjoilla olevaa työvoimaa. Asuntotuotantokomitea oli lausunnossaan ilmoittanut rakentaneensa asuintaloja valtuuston myöntämien määrärahojen turvin kaupunginhallituksen ohjeiden mukaisesti, jolloin yhteistyö komitean käsityksen mukaan oli sujunut

hyvin. Erikoisesti suunnittelutyöt oli komitean mielestä suoritettu tehokkaasti. Rakennustyöt oli teetetty urakoitsijoilla kilpailun perusteella saatujen tarjousten pohjalla. Kaupunginhallitus oli v. 1952 asettanut komitean selvittämään mitä mahdollisuuksia olisi alentaa talorakennustöiden kustannuksia. Komitean mietinnön valmistuttua v. 1953 oli kaupunginvaltuusto mm. päättänyt, että olisi entistä enemmän kiinnitettävä huomiota tontin rakennuskelpoisuuteen, samaten olisi huoneohjelman oltava valmiina ennen suunnittelutyön aloittamista. Suunnittelussa olisi erikoisesti otettava huomioon maaston asettamat vaatimukset. Edelleen olisi luonnospirustuksia laadittaessa tarkasti tutkittava rakennushankkeen kokonaistaloudellisuuteen vaikuttavat tekijät jne. Edelleen oli kaupunginhallitus v. 1952 asettanut ns. rakennustenhoitokomitean, jonka tehtävänä oli tutkia, miten kaupungin omistamien rakennusten korjaus- ja kunnossapitotyöt voitaisiin suorittaa edullisimmin ja miten yhteistoiminta kaupungin eri virastojen ja laitosten kesken olisi siinä suhteessa järjestettävä. Komitean odotettiin saavan mietintönsä valmiiksi lähiaikoina, jolloin kaupunginhallitus voisi käsitellä asian. Satamarakennusosaston organisaatiotutkimuksen suorittaminen oli annettu järjestelytoimiston tehtäväksi. Edelleen kaupunginhallitus oli huomauttanut, että kaupungin julkisten rakennusten rakentaminen yleensä tapahtui rakennusviraston toimesta joko omin työvoimin tai urakoitsijoita käyttäen. Vain poikkeustapauksissa oli määrättyjen rakennushankkeiden suorittaminen annettu erikoisten toimikuntien tehtäväksi, kuten esim. vanhainkoti ja Koskelan vaunuhallit. Tällöin oli rakennustöiden suorittamiseen säännöllisesti käytetty yksityisiä rakennusliikkeitä. Edelleen oli vt Voipio-Juvaksen ym. aloitteen johdosta asetettu komitea, jonka tuli tutkia millä tavoin kaupungin töiden suorittamiseen saataisiin enemmän suunnitelmallisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Komitean odotettiin lähitulevaisuudessa saavan ehdotuksensa valmiiksi. Kaupunginvaltuusto päätti merkitä vastauksen välikysymykseen tiedoksi (9. 3. 226 §, ks. v:n 1952 kert. I osaa, v:n 1953 kert. I osan s. 73, v:n 1954 kert. I osan s. 96, 137).

11. Liikennettä koskevat asiat

Liikennejärjestyksen täydentäminen. Kaupunginvaltuusto päätti lisätä liikennejärjestyksen 16 §:ään määräyksen, jonka mukaan pysäyttäminen ja pysäköiminen on kielletty sellaisella pysäköimispaikalla, jonka käyttämisestä on suoritettava maksu, ellei maksua suoritettu. Lääninhallitus oli 2. 3. vahvistanut kaupunginvaltuuston päätöksen. Muutos astui voimaan 5. 3., jolloin siitä oli julkaistu kuulutus (12. 1. 30 §, 23. 3. 249 §, kunn. as. kok. n:o 28).

Raitio- ja linja-autolippujen hintojen vahvistaminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi v. 1954 uudet raitiotie- ja linja-autolippujen hinnat. Sosiaaliministeriön hinta-osasto oli vahvistanut liikennelaitoksen ylimmät raitiotiemaksut 1. 3. lukien siten, että varsinaisten kertalippujen hinta oli 25 mk, sarjalipun hinta 30 matkalta 500 mk ja 11 matkalta 200 mk; alennuslippujen kertalipun hinta 6:25 mk, sarjalipun hinta 8 matkalta 50 mk sekä lasten kertalipun hinta 10 mk ja siirtolipun hinta 5 mk. Maistraatti puolestaan oli vahvistanut liikennelaitoksen autolinjojen maksut samasta ajankohdasta seuraaviksi: kertalipun hinta ensimmäiselle vyöhykkeelle 25 mk, toiselle vyöhykkeelle 30 mk ja kolmannelle vyöhykkeelle 35 mk, sarjalippujen hinta vastaavasti 1) 500 mk, 200 mk ja 250 mk, matkojen luku 30, 9, 9; sarjalipun hinta 2) 200 mk ja 500 mk, matkojen luku 11 ja 24, alennusliput ja lastenliput kuten raitiovaunuissa, vyöhykemaksu 10 mk. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa v. 1954 tekemäänsä päätöstä siten, että se tulisi yhdenmukaiseksi em. sosiaaliministeriön hintaosaston ja maistraatin päätösten kanssa, (9. 2. 139 §, kunn. as. kok. n:o 20, ks. v:n 1954 kert. I osan s. 99).

Sairaanhoitohenkilökunnan virkojen järjestely. Kaupunginvaltuusto päätti siirtää liikennelaitoksen kolme sairaanhoitajan virkaa 11. palkkaluokasta 13. palkkaluokkaan (22. 6. 595 §).

Määrärahat. Liikennelaitoksen lautakunta oli ilmoittanut, että Koskelan hallialueella oli suoritettu kokeiluja ulkonasäilytettävien linja-autojen lämmittämisestä. Tällöin oli todettu, että myöskin talvisaikaan voitiin ulkona säilyttää sellaiset liikenteessä pidettävät autot, joiden öinen seisomisaika hallissa oli lyhin. Vaunut oli tarkoitettu lämmittämään niihin ohjattavalla lämpimällä ilmalla, jota kehitettiin erillisellä öljypolttimolla. Liikennelaitos